

پیامبر(ص) 2 بار چهره واقعی جبرئیل را مشاهده کرد

نویسنده کتاب «وحی شناسی» گفت: پیامبر(ص) فقط دو بار صورت اصلی جبرئیل را مشاهده کرد؛ یک بار در غار حرا و در آغاز نزول قرآن و بار دیگر زمانی که به معراج رفت.

گفت‌وگوی فارس با نویسنده کتاب «وحی شناسی«

پیامبر(ص) 2 بار چهره واقعی جبرئیل را مشاهده کرد

خبرگزاری فارس: نویسنده کتاب «وحی شناسی« گفت: پیامبر(ص) فقط دو بار صورت اصلی جبرئیل را مشاهده کرد؛ یک بار در غار حرا و در آغاز نزول قرآن و بار دیگر زمانی که به معراج رفت.

حجت‌الاسلام مصطفی کریمی عضو هیئت علمی مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی(ره) در گفت‌وگو با خبرنگار آیین و اندیشه فارس، با بیان اینکه پیامبر اکرم(ص) در دریافت وحی دخالت تام نداشته است، ابراز داشت: هر چند که برای دریافت وحی، ظرف درونی شخص باید دارای ظرفیت باشد، چنانچه امام حسن عسکری علیه‌السلام در خصوص دارا بودن شرایط روحی پیامبر برای دریافت وحی می‌فرماید: «ان الله وجد قلب محمد افضل القلوب و اوعاها فاختاره لنبوته«؛ «خداوند، قلب و روان پیامبر را بهترین و پذیراترین قلب‌ها یافت و آن گاه او را برای نبوت برگزید«؛ این نشان می‌دهد که پیامبر دارای یک ظرفیت و توانایی ویژه برای دریافت وحی بوده است.

وی با اشاره به «تحنث« پیامبر در غار حرا در دوران قبل از بعثت، افزود: «تحنث« تقریباً نوعی اعتکاف است که از در آیین حضرت ابراهیم علیه‌السلام وجود داشته و موحدان به مدت 40 روز به گوشه‌گیری و عزلت می‌پرداختند که با ظهور اسلام، پیامبر (ص) مدت آن را به 10 روز آخر ماه رمضان تغییر داد و به عنوان اعتکاف مطرح ساخت، هر چند که سه روز میانی ماه رجب نیز به عنوان ایام اعتکاف محسوب می‌شود، بنابراین تحنث پیامبر(ص) در ارتقای نفس ایشان برای دریافت وحی بسیار موثر بوده است.

*وحی اکتسابی نیست/ وحی مقامی عطایی است

کریمی با تاکید بر اینکه وحی صرفاً اکتسابی نیست، بیان داشت: این‌گونه نیست که وحی کاملاً وابسته به شرایط روحی، روانی و توانایی فرد باشد، به همین در آیات قرآن می‌بینیم که هر گاه مردم از پیامبران معجزه می‌خواستند، حضرات نمی‌آورد، می‌گفتند: نمی‌توانیم معجزه بیاوریم، مگر به اذن خداوند! که این جمله نشان می‌دهد، پیامبران یک مقدار توانایی داشتن معجزه را داشتند و کاملاً معجزه در اختیار خودشان نبوده است.

وی با اشاره به اینکه دشمنان در قبال معجزه پیامبران می‌گفتند: «قَالُوا مَا أَنْتُمْ إِلَّا بَشَرٌ مِثْلُنَا وَمَا أَنْزَلَ الرَّحْمَنُ مِنْ شَيْءٍ إِنْ أَنْتُمْ إِلَّا تَكْذُوبُونَ«؛ «گفتند: شما جز بشری مانند ما نیستید و [خدای] رحمان چیزی نفرستاده و شما جز دروغ نمی‌پردازید«؛ ادامه داد: پیامبران در جواب گفتند: «قَالَتْ لَهُمْ رُسُلُهُمْ إِنْ تَحْنُ إِلَّا بَشَرٌ مِثْلُكُمْ وَلَكِنَّ اللَّهَ يُمِنُ عَلَى مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ«؛ «پیامبران‌شان به آنان گفتند: ما جز بشری مثل شما نیستیم، ولی خدا بر هر یک از بندگان‌ش که بخواهد منت می‌نهد«؛ به همین جهت می‌توان گفت، دریافت وحی یک نوع مقام عطایی، در سایه یک نوع توانایی اکتسابی است.

نویسنده کتاب «وحی شناسی« با اشاره به اینکه برخی از نقل‌ها در خصوص نحوه ورود جبرئیل بر پیامبر (ص) و ابلاغ فرمان خداوند بر آغاز رسالت ایشان، خرافه‌ای بیش نیست، خاطرنشان کرد: در بعضی از نقل‌ها که در روایات اهل سنت و شیعه نیست، گفته شده هنگامی که پیغمبر(ص) مبعوث شد، فرشته حضرت را فشار داد و گفت: بخوان، پیامبر(ص) گفت: نمی‌توانم بخوانم!، این نقل ساختگی است، یعنی چنین چیزی نبوده است.

*انقطاع رسول(ص) از حالت ماده به عالم معنا/ رد شبهات مستشرقان درباره حالت پیغمبر در وحی

وی با بیان اینکه حضرت رسول در هنگام دریافت وحی دچار یک نوع انقطاع از عالم ماده می‌شدند، افزود: یعنی پیامبر (ص) در هنگام وحی مستقیم یا حالت‌هایی که فرشته را نمی‌دید، وحی برای حضرت خیلی سخت می‌شد، در توحید صدوق از امام صادق (ع) نقل شده که از حضرت پرسیدند: آن حالت مدهوش شدن که به پیامبر (ص) به هنگام وحی دست می‌داد چه بود؟، فرمود: این هنگامی بود که در میان او و خداوند هیچ کس واسطه نبود و خداوند مستقیماً بر او تجلی می‌کرد«.

نویسنده کتاب «معجزات پیامبر« با بیان اینکه برخی از مستشرقان غربی تهمت‌هایی را به پیغمبر زده‌اند که نعوذ بالله پیامبر صرع داشته است، اظهار داشت: در همین زمینه یکی دیگر از مستشرقان غربی جواب می‌دهد، مگر می‌شود، یک پیامبری صرع داشته باشد و قرآن را بیاورد! و یک میلیارد مسلمان پیرو او و پیرو وحی آن باشند! در حالی که این چنین نیست، آن حضرت در اثر آن فشاری که - دقیقاً نمی‌دانیم، مکانیسم آن چه بوده است که حتی در زمستان سرد هنگام دریافت وحی، پیامبر به شدت عرق می‌کردند- از سنگینی وحی بود، دچار سختی می‌شدند.

وی با اشاره به آیه قرآن در رابطه با سنگینی وحی بر پیامبر(ص)، ادامه داد: «إِنَّا سُلِّقَىٰ عَلَيْكَ قَوْلًا ثَقِيلًا«؛ «در حقیقت ما به زودی بر تو گفتاری گرانبار القا می‌کنیم«، یکی از علت‌ها این بوده است که در اثر انقطاعی که برای حضرت در وحی صورت می‌گرفت و توجه ایشان به وحی، دیگران احساس می‌کردند که ایشان مدهوش می‌شوند.

*دریافت وحی یا در آسمان یا در زمین

کریمی با بیان اینکه حضرت رسول(ص) برای دریافت وحی یا به آسمان می‌رفت یا فرشته وحی به زمین می‌آمد، خاطرنشان کرد: در آن موقعی که پیامبر خودش را به بالا می‌کشید، شرایط برای حضرت خیلی سخت می‌شد، باید در نظر داشت که سخن خداوند بر هر قلبی که نازل شود، بالاخره آن قلب متأثر می‌شود، چنانچه وقتی حضرت موسی(ع) به میقات رفت و بنی‌اسرائیل خواستند، خدا را آشکارا ببینند، خداوند فرمود، من را نمی‌بینید، ولی به این کوه نگاه کنید، «وَإِذْ قُلْتُمْ يَا مُوسَىٰ لَنْ نُّؤْمِنَ لَكَ حَتَّىٰ تَرَىٰ اللَّهَ جَهْرَةً فَأَخَذَتْكُمُ الصَّاعِقَةُ وَأَنْتُمْ تَنْظُرُونَ«، کوه یک دفعه متلاشی شد و این نشان می‌دهد که خداوند بر هر موجودی که بخواهد تجلی کند، ولو بر ظرفیت باشد، سنگین بوده است.

وی در تشریح این موضوع، افزود: چنانچه اگر کسی بخواهد به محضر امام زمان (عج) مشرف شود، چه حالتی بر او خواهد بود، یک چنین حالتی در مرتبه بسیار بالایی برای پیغمبر هنگام وحی وجود داشته است.

*آیات ابتدایی سوره «مدثر« مربوط به سه سال بعد از بعثت است نه فردای روز مبعت

نویسنده کتاب «جامعیت قرآن« با اشاره به آیات ابتدایی سوره «مدثر«، ابراز داشت: «يَا أَيُّهَا الْمُدَّثِّرُ، قُمْ فَأَنْذِرْ«؛ «ای کشیده ردای شب بر سر، بر خیز و بترسان«، آیاتی هستند که سه سال بعد از بعثت پیامبر(ص) بر ایشان نازل شد، نه اینکه در فردای روز بعثت بر پیغمبر نازل شده باشد، این آیه، آیه تبلیغ است، در حالی که در شب مبعت حضرت رسول(ص) ابلاغ رسالت را دریافت کردند.

پیامبر(ص) 2 بار چهره اصلی جبرئیل را مشاهده کرد

وی با بیان اینکه پیامبر اکرم(ص) تا پیش از رسالت صدای جبرئیل را می‌شنیدند، ادامه داد: پیامبر(ص) دو بار صورت اصلی جبرئیل را مشاهده کرده است، یک بار در غار حرا و در آغاز نزول قرآن و دیگر زمانی که پیامبر به معراج رفت، بار دوم و زمانی که پیامبر به معراج رفت، این شخص پیامبر بود که تقاضا کرد جبرئیل را به صورت اصلی خودش ببیند که آیات «إِنَّهُ لَقَوْلُ رَسُولٍ كَرِيمٍ... وَ لَقَدْ رَأَاهُ بِالْأُفُقِ الْمُبِينِ« (تکویر: 19 و 23) به آن اشاره می‌کند، بیشتر مواقع حضرت رسول(ص) جبرئیل را به شکل یک دحیه کلبی می‌دید، دیگران گمان می‌کردند، دحیه کلبی نزد حضرت هست، ولی حضرت علی(ع) و حضرت فاطمه(س) می‌فهمیدند که فرشته وحی است که نزد آن پیغمبر به شکل دحیه کلبی آمده است.